

Handleiding begrenzen en uitnodigen

© Leon Meijs

**WAT: EEN GESPREKSTECHNIEK
VOOR WIE: DOCENTEN VAN HET VO EN MBO
TE GEBRUIKEN BIJ: POLARISATIE EN
DISCRIMINATIE IN DE KLAS**

Wat houdt het in?

Begrenzen en uitnodigen is een gesprekstechniek van polarisatie-expert Leon Meijs, die bestaat uit drie onderdelen: begrenzen, uitnodigen en delen. Wanneer een leerling discriminerende, haatzaaiende of kwetsende uitspraken doet is dat vaak een signaal dat een leerling zich – thuis of op school – niet gehoord of gezien voelt. Dit kun je vergelijken met een ballon die onder veel druk staat. Begrenzen is dan niet voldoende: door de leerling ook uit te nodigen om te delen wat er achter een uitspraak zit, laat je wat druk uit de ballon. Dit zorgt uiteindelijk voor een veiligere sfeer in de klas en geeft ruimte voor verbinding. De timing van de uitnodiging is wel belangrijk: soms is het beter om de leerling alleen te begrenzen en later apart te nemen, om het gevoel van veiligheid van anderen in de klas te waarborgen. Ook kun je ervoor kiezen op een later moment een dialoog te organiseren in de klas.

Hoe werkt het?

Begrenzen: Je zegt bijvoorbeeld dat je de leerling een scheldwoord hoort gebruiken en dat dit kwetst en mensen uitsluit. Je kunt hier ook vertellen dat het jou persoonlijk raakt en uitleggen waarom. Een begrenzing doe je vanuit jezelf: over een persoonlijke grens kun je niet discussiëren.

Uitnodigen: Nodig de leerling daarna uit te vertellen waarom de leerling dit zegt. Wat zit erachter? Vaak is er een basisbehoefte in het gedrang. Of als de leerling een haatzaaiende mening verkondigt: hoe komt de leerling aan deze mening? Neem de leerling indien nodig apart of doe dit op een later moment.

Delen: Soms kun je delen wat de leerling heeft gezegd met de rest van de klas, bijvoorbeeld als een leerling heeft verwoord welke basisbehoefte er in het gedrang is. Zijn er andere leerlingen die dit gevoel of deze ervaring herkennen? Zijn er leerlingen die heel wat anders denken? En zo ga je door met open vragen stellen. Je vat samen en je verspreidt de meningen rond. Deel ook wat je er zelf van vindt.

Daarna zou je aan de klas kunnen vragen of we vinden dat we zo met elkaar willen omgaan: of we groepen door dit soort opmerkingen buitensluiten, hoe dat is voor de leerlingen in de klas zelf, of ze vinden dat er gescholden mag worden op bepaalde groepen, etc.

Tips

- **Maak je begrenzing persoonlijk.** Zeg bijvoorbeeld: 'ik vind dit niet acceptabel', 'dit raakt mij' of 'ik accepteer deze woorden niet'. Gebruik vooral de woorden die bij jou passen.
- **Maak concreet waarin je de leerling precies begrenst** (zonder discriminerende woorden te herhalen). Welke opmerking of welk gedrag begrenst je?
- Zorg dat je bij het uitnodigen niet in een inhoudelijke discussie vervalt. Je wil erachter komen wat de leerling persoonlijk drijft om tot bepaalde ideeën te komen. Vaak is er een basisbehoefte in het gedrang.
- **Vermijd het aanwijzen van iemand als vertegenwoordiger van een minderheidsgroep:** als je een gesprek start na een homofobe/racistische/seksistische of anderszins discriminerende uitspraak in de klas, zet de leerlingen in de klas die zich aangesproken kunnen voelen dan niet ongevraagd in de spotlight. Betrek in plaats daarvan de hele klas in het gesprek en laat hen zelf kiezen of ze iets willen delen.
- **Agree to disagree:** vaak is het lastig om niet in een inhoudelijke discussie te belanden over een bepaald onderwerp omdat je het er niet mee eens bent. Bedenk dat het vooral jouw rol is als docent om een norm te stellen voor hoe leerlingen met elkaar omgaan, maar dat ze niet allemaal hetzelfde hoeven te denken of vinden.

Voorbeeldzinnen en -vragen

Begrenzen

- Ik hoor jou schelden op LHBTI'ers, dat vind ik kwetsend en niet acceptabel.
- Het doet me pijn om jou zo over een medeleerling te horen praten. Dat kan zo niet en dat accepteer ik niet.
- Voordat we verder gaan: ik accepteer niet dat jij deze woorden gebruikt, dus formuleer je zin anders.
- Deze woorden zijn kwetsend en haatzaaiend. Ze mogen niet van mij en ook niet van de wet.

Uitnodigen

- ...wel wil ik graag met je in gesprek om...
- ...ik ben wel heel benieuwd om van jou te horen waarom jij vindt dat dat wel kan...
- ... en ik wil graag weten waar je zorg zit...

Delen

- Wie vindt dit ook, en hoe ga je daarmee om?
- Wie is er deels hiermee eens...?
- Wie kijkt hier anders naar...?

Meer weten?

☎ 030 - 27 149 56

🌐 criticalmass.nl

✉ nina@criticalmass.nl

📷 [criticalmassutrecht](https://www.instagram.com/criticalmassutrecht)

🌐 [stichtingcriticalmass](https://www.linkedin.com/company/stichtingcriticalmass)